

Pred tromi týždňami

Klop, klop, klop.

Natália sa prebudila. Pritlačila prsty na spánky, aby klopanie v jej hlave ustalo.

Klop, klop, klop.

Klop, klop, klop.

Pohľad na budík potvrdil, že jej ešte ostávajú dobré dve hodiny, kým bude čas vstávať. Ako zvyčajne. Neprichádzalo do úvahy, aby sa opäť pokúsila zaspáť. To neprichádzalo do úvahy nikdy.

Posadila sa na okraj postele a premýšľala radšej, či ne-
treba ešte niečo vybaviť. Nie. Byt bol uprataný a väčšina jej vecí zbalená. Kufre, ktoré ešte neboli naložené v aute, stáli v chodbe. Všetko bolo pripravené.

Osprchovala sa a postojáčky zjedla raňajky, dala si záležať, aby zanechala čo najmenej stôp. Na papier napísala odkaz pre toho, kto tu bude bývať, kým bude preč, a položila ho na kuchynský stôl.

*Nechala som v chladničke pár vecí, možno ich využiješ.
Bankový účet na platenie nájomného nájdeš v maili, ktorý
som poslala včera.*

Dúfam, že sa ti tu bude páčiť.

*S pozdravom
Natália*

Vonku na ulici vládol nedeľný pokoj a ticho. Naložila posledný kufor do batožinového priestoru, sadla si za volant a vydala sa na cestu.

Išla štyridsaťpäťkou na sever a Göteborg opustila, skôr než sa mesto stihlo prebudiť. Zdalo sa jej, akoby unikala z akejsi náhodnej známosti.

Zakrátko sa zastavila na benzínovej pumpe. Natankovala, kúpila kávu a ešte zopár vecí, aby zvládla prvé dni. Potom pokračovala ďalej. Krajina sa čoskoro začala meniť. Potemnela. Nadobudla hĺbku.

Len si predstavte, že zabralo iba pár hodín cesty vrátiť sa celé veky v čase. Do tejto krajiny jazier a lesov. Na túto zem, odkiaľ v skutočnosti pochádzala.

Vo veľkomeste pri mori sa vždy cítila akosi cudzo. To živelné, nepokojné, nespoľahlivé more. Nepodarilo sa jej zapadnúť medzi ľudí, ktorých to ťahalo plachtiť na otvorenej vode, ktorí mali radi holé skaly a horizonty, zbožňovali slnko a nikdy si neželali nič viac, než aby bolo také horúce a neúnavné, ako sa len dá. Zdalo sa, akoby očakávali to isté aj od nej, istý druh vnútorného temperamentu, ktorý nikdy nemala, no do istej miery sa naučila umelo si ho vytvárať.

Každé leto, keď vkročila na bohuslänskú vyhriatu žulu a išla sa okúpať do vody, mala pocit, že sa ju more z čisťého reflexu snažilo vyvrhnúť späť. Akoby vedelo, že nepatrí do jeho prirodzenej sféry.

Septembrový dážď dopadal na čelné sklo. Neisto a ticho. Akoby jeseň opatrne vstupovala tak, aby nerušila či nezbudila pozornosť.

Pod', pomyslela si. Len pod'.

Len padaj.

Padneme spolu.

Vchádzala do Āmāl a zabočila smerom k Fengerskogu. Prestúpil ju pocit neskutočna, bleskový a ohromujúci, pýtala sa, čo to vlastne robí. Čo sa tu snaží oživiť? Zároveň si uvedomila, že bude už čoskoro na mieste a je príliš neskoro vrátiť sa späť.

Spomalila pri umeleckej škole a starej továrni. Vedela, že v nej v súčasnosti sídlia ateliéry, galérie a dielne. Na križovatke, kde kedysi stáli len malé potraviny, sa nachádzala aj pekáreň a kaviareň. Zazrela tam mládež s plátennými taškami, popíjali svoje ranné latté alebo čaj z veľkých šálok. Výstavba pokračovala až k lesu, až kým sa cesta nestáčila do brezovej aleje, ktorá viedla hore k majeru.

Na veľkej štrkovej ploche stálo zaparkovaných zopár áut. Vystúpila, ale batožinu nechala v aute a kráčala po štrkovej príjazdovej ceste až ku vchodu.

Bola to majestátna budova so štyrmi vežami, bielou fasádou, zelenou plechovou strechou v odtieni lipového

kvetu a veľkými oknami otočenými do krajiny. Stála na malej vyvýšenine, ako majery často zvyknú. Často majú výhľad na nádherné okolie – pekné jazero alebo zvlnené hory.

No tento majer bol iný. Videli ste krajinu, ktorá ležala v tichosti, bez nárokov. Krajinu s plánami ponorenými do hmly, učupenými borovicami a klesajúcou pôdou. Bola to zem, kam slnečné svetlo nemienilo dopadať, zem, ktorá sa nikdy nevysuší, neustále sa podmýva a prepadá. A sem sa teraz dobrovoľne vrátila.

„To ty si si prišla prenajať malú chatku?“

Žena, ktorá sa predstavila ako Agneta, bola správkyňou majera. Mala béžové šaty so širokou výšivkou, ktoré sa podobali kaftanu. Vďaka nim pôsobila jej mohutná postava ako pilier. Popolavé blond vlasy boli zastrihnuté do širokej ofiny, po stranách rovné s dĺžkou po plecيا.

„Áno, to som ja.“

Jej muž stál hneď za ňou, o hlavu nižší v tmavom obleku, bystrým pohľadom sa rozhliadal po miestnosti.

Gustav, pomyslela si Natália. *Ako osobný strážca. Presne takto si ich pamätám.*

„Tak ťa srdečne vítam u nás na majeri Mossmarken. Dúfam, že si si vedomá, že chata, ktorú si prenajímaš, je len prosté obydlie. Väčšinou sa využíva počas letných mesiacov.“

„Áno, s tým nemám problém. Je tam predsa kúrenie, však?“

„Dva kozuby a chladnička na plyn, ale to je všetko. Vodu nájdeš v bandaskách tu v pivnici a mobil, počí-

tač a podobné veci si môžeš nabíjať u nás v kancelárii. Sprcha a toaleta sú v chodbe na hornom poschodí. A za chatou sa nachádza aj latrína. Čo ešte...“ povedala a premýšľala. „Samozrejme, bicykel. Máme tu jeden starší, ktorý si môžeš požičať, ak budeš chcieť. Odkiaľ vlastne pochádzaš?“

„Bývam v Göteborgu.“

Keď prechádzali cez vstupnú halu, zbadala staré maľby – portréty elegantných dám vo veľkých šatách a hrdých pánov vo vojenských mundúroch. Ako dieťa nimi bola fascinovaná, obzvlášť jedným z nich. Bola na ňom Sofia Hansdotter, manželka zemepána, ktorý býval na majeri koncom devätnásteho storočia. Spomínala si na jej hráškovozelené šaty a clivý výraz v tvári. Povrávalo sa, že prišla o sedem z ôsmich detí. Vraj bola šialená. Údajne deti tajne udusila a potom prosila svojho muža, aby ich pochovali vo vrchovisku za majerom. Chcela ich mať nablízku, ako zvykla hovoriť. Manžel jej spravil po vôli, aby nepriťažil ešte viac jej utrápenému srdcu. Až jedného dňa, keď prišlo na svet ôsme dieťa, v istom momente náhle pochopil, čo bolo príčinou úmrtia ostatných detí, a rozhodol sa, že novorodeného chlapčeka bude držať čo najďalej od jeho matky. Vrávalo sa, že Sofia sa potom pobrala na miesto, kde pochovali ostatné deti, zišla chodníkom priamo do slatiny a zmizla.

Nikto sa ju nepokúšal zachrániť.

Z ôsmeho dieťaťa vyrástol zdravý a silný muž, ktorý prevzal vládu nad majerom. Bol to pradedko súčasného správcu majera, Gustava.

„Ja a Gustav vedieme tento penzión vyše tridsaťpäť rokov a predtým sa oň starali jeho rodičia,“ pokračovala Agneta s pátosom v hlase, ktorý prezrádzal, že to nie je po prvý raz, čo ozrejmuje históriu majera. „Tento statok patríl Gustavovej rodine od šestnásteho storočia. Okolo seba môžeš vidieť obrazy jeho predkov.“ Rukou naznačila neurčité gesto.

V tej chvíli si všimla ženu, ktorá schádzala z horného poschodia. „A tu ide naša gazdiná Jelena, ktorá robí najlepšieho údeného siha na tejto strane jazera Vänern, ak by si sa tu u nás chcela niekedy najesť.“

Jelena bola bledá a chudá, na míle vzdialená kliše predstavám o kyprých gazdinách.

„A toto je Alex, náš pomocník pre všetko,“ pokračovala Agneta, keď cez prah vstúpil vysoký svalnatý muž.

„Môžeš sa naňho obrátiť, ak by si potrebovala niečo opraviť.“

Alex sa zastavil, hypnotizovane sa zahľadil kamsi hore k lustrum a krátko prikývol. Potom kráčal ďalej smerom k zadným miestnostiam.

„Ja a Gustav sme tu cez pracovné dni medzi deviatou a štvrtou, ak by si mala ďalšie otázky. Väčšinou sa zdržiavame v kancelárii vo vedľajšej miestnosti, keď práve nestojíme niekde na rebríku a nemaľujeme dvere na stodole, neopravujeme traktor či niečo podobné. Inak nás nájdeš pravdepodobne vo východnom krídle, kde bývame. Nie je problém zastihnúť nás aj mimo pracovného času.“ Spravila krátku pauzu a pokračovala: „To je asi to najpodstatnejšie. Momentálne sme takpovediac mimo sezóny, ako tu hore hovoríme, veľa sa toho nedeje. Prišla

si sem s nejakým konkrétnym zámerom, ak sa smiem spýtať?“

„Áno, pracujem na dizertačnej práci. Zaoberám sa tým, ako globálne otepľovanie ovplyvňuje degradačný proces mokradí. Som biologička.“

„Rozumiem,“ zasmiala sa Agneta a ukázala smerom k oknu. „Si tu kvôli rašelinisku. Zaujímavé.“

„Hej, plánujem tu spraviť záverečný výskum v teréne.“

„Toto rašelinisko je veľmi špeciálne,“ dodala Agneta. „Hovorí sa, že to bolo kedysi obetné rašelinisko.“

„Áno?“

„Možno si o tom už počula. Údajne sa tu pochovávali rozličné obety bohom už od doby železnej. Dokonca ľudské obety, naozaj. Máme o tom brožúrky v kancelárii. Bolo to na prelome tisícročí, keď objavili mŕtvolu z obdobia štvrtého storočia pred Kristom. Nachádza sa teraz v Kultúrnohistorickom múzeu v Karlstade.“

Natália prikývla. „Áno, o tom viem...“

„Brusnicové dievča.“

„Áno,“ pritakala Natália.

„Tak ho nazvali, to dievča, čo tam našli. No keď už je reč o rašelinisku, dúfam, že budeš opatrná, keď sa tam vydáš. Na niektorých miestach je veľmi močaristé a mostíky sú v tomto ročnom období naozaj klzké. Ale na to si asi zvyknutá, prirodzene.“

*

Chata pod majerom pozostávala z jednej izby a kuchyne. V kuchyni sa nachádzal drez bez kohútika, veľké kachle

na drevo a jedálenský kút s gaučom a dvoma stoličkami. V izbe stála prostá posteľ, šatník, jednoduchý písací stôl, dve staré kreslá a stolček umiestnený pred kachľami.

Cez hrubé drevené steny prenikal jesenný chlad. Bolo to tu drsné, ale voňalo to sviežo.

V jednom z rohov stálo veľké zrkadlo opreté o stenu. Natália si sadla na podlahu do tureckého sedu a pozorovala svoju tvár v odraze. Vždy ju zarážalo, že vyzerala oveľa živšie, než sa v skutočnosti cítila. Pieskovoplavé vlasy, ktoré si nechávala zastrihnúť raz do roka, nosila ešte stále v rovnakom účese ako pred ôsmimi rokmi, keď sa dostala pod nožničky slávnemu kaderníkovi kvôli modelingovému foteniu. Jednoduchý, polodlhý, trochu na páža, nenáročný.

„Objavili“ ju, keď mala osemnásť a stála pred kinom. Ponúkli jej modelingový kontrakt, hoci bola príliš nízka – prejav dobrej vôle, za ktorý zrejme mala byť neskutočne vďačná.

Práve skončila gymnázium a dúfala, že si ľahko zarobí trochu peňazí, ale nezvládla ten stres. Neznášala vlasový sprej, ktorý sa jej usádzal v nose, púdrové labutienky na tvári a ustavičné výčitky fotografa – vcelku nepríjemné pripomienky s očakávaním, že by mala vyžarovať niečo *výnimočné*, nikdy presne nepochopila čo.

Po dvoch mesiacoch toho mala dosť.

Účes bol jediný, čo si z tej životnej etapy odniesla. S minimálnym úsilím prispieval k výhodám jej zovňajška, ktorý si udržiavala z čisto praktických dôvodov: uspokojoval a zamestnával jej okolie tým, čo sa odohrávalo na povrchu.

Na verande stáli dve bandasky vody a veľký kôš s drevom. Začala tým, že zakúrila v kuchynskej piecke aj v kachliach, potom vyložila potraviny a poukladala si šaty do skrine. Napokon rozprestrela veľkú mapu oblasti, prišpendlila ju na stenu vedľa stola a dala si papuče a hrubý sveter.

Chvíľu obchádzala po okolí a rozhliadala sa. Drevo pukalo a praskalo a z piecky unikalo toľko dymu, že musela otvoriť okno.

Po istom čase sa zdalo, že všetko funguje, a tak si zohriala tortellini z konzervy, ktoré kúpila na pumpe, a zjedla žemľu s taveným syrom z tuby.

Za chatou sa rozprestierala malá záhrada obkolesená kríkmi divej šípovej ruže a na prednej strane stáli dve ležadlá z ošúchaného dreva. O pár metrov ďalej sa nachádzal turistický chodník, ktorý viedol okolo rašeliniska.

Obliekla si bundu, opatrne sa usadila v jednom z ležadiel a pozorovala krajinu. Zdalo sa jej, akoby sa tu nič nezmenilo, akoby všetko bolo presne také ako vždy, nielen posledných pätnásť rokov, ale po celé stáročia, už od počiatku vekov. Pokrútené sivé borovice. Jazierka mihotavých vodných ôk medzi vlhkým zeleným rákosím. Útulná pustatina v temnej palette, rozplývavý, svietiaci páperník na tenkom, hrdzavočervenom jesennom kmeni stromu.

Flautový trilkot hvizdáka veľkého počula ozývať sa pod hmlistým oparom napriek tomu, že vtáky toto miesto tento rok už dávno opustili. Rozoznala ho napriek tomu, že ten klokotavý, oslavný spev nepočula už tak dávno. Ten štebot skutočne milovala, predtým než sa všetko zmeni-

lo, predtým než sa v jej pamäti zmenil na nepolapiteľný výsmech, na zastrašujúci varovný trilkot nadchádzajúcich udalostí.

Keď si uvedomila, na čo sa podujala, cítila sa nebojácne, takmer trúfalo. Zdalo sa, akoby z istého nutkania prekročila hranicu, hoci nebola dôsledne pripravená.

Keď pozrela na západ, mohla vidieť stĺpy elektrického vedenia, prečnievajúce ponad lesný porast. Boli to tie isté stĺpy, ktoré vídala z okna svojej starej spálne, jej orientačný bod a záchrana vždy, keď sa napoly stratila vonku v lese. V mysli jej skrsla takmer nepochopiteľná myšlienka: ak by nasledovala tie stĺpy, dorazila by nakoniec až tam, na miesto, kde sa to všetko začalo a skončilo.